

ПОЛІТИЧНА СВІДОМІСТЬ ТА ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Постановка проблеми. Сучасна українська держава і суспільство переживають складний і вкрай суперечливий період трансформації. Перспектива подальшого розвитку суспільства пов'язана, перш за все, з особливостями формування політичної культури молоді, її політичними цінностями, соціально-політичною орієнтацією, політичним вибором і ставленням до влади.

Мета: Проаналізувати особливості та проблеми становлення політичної свідомості та політичної культури молоді.

Для досягнення мети ми ставимо наступні **завдання:**

- визначити специфічні риси політичної культури і свідомості;
- визначити сучасний стан політичної культури і свідомості української молоді.

Виклад матеріалу. Звертаючись до визначення «політична культура», багато дослідників зазначає складність і багатоаспектність тлумачення даного соціокультурного феномену. Це пов'язано, в основному, з тим, що представлена дефініція містить в собі сукупність двох понять одночасно - «політика» і «культура», що викликає безліч питань, в першу чергу, що ж вважати першорядним.

В силу історичного розвитку, геополітичного положення України на перехресті західної і східної цивілізацій, який зумовив розвиток країни і зробив найпотужніше вплив на суспільну свідомість її громадян, в політичній культурі України простежуються деякі національні риси. Серед них можна виділити наступні: переважання групових цінностей над індивідуальними, персоналізація влади, недовіра владним структурам, Перенесення відповідальності з індивіда на колектив, переважання традиціоналізму над динамізм, сліпе копіювання зразків зарубіжного досвіду. Всі ці факти свідчать про конфліктності політичної свідомості людини, з одного боку, і неприйняття влади - з іншого, вказуючи на гетерогенність української політичної культури.

Сьогодні українське суспільство переживає період трансформацій, які охоплюють усі сфери життєдіяльності людини, тут відзначаються як позитивні моменти (поява нових можливостей), так і поява певних ризиків. Особливо гостро зміни відображаються на такий соціально-демографічній групі, як молодь.

Молодь - майбутні професіонали, які мають активну громадянську позицію, володіють умінням компетентно оцінювати суспільно-політичні події і процеси, що відбуваються в країні, тому молоде покоління повинно мати високий рівень політичної культури, що представляє собою один з базисних компонентів побудови сучасного громадянського суспільства, так як від спрямованої свідомості і поведінки сучасної молоді залежить політичне майбутнє країни. Саме в молодому віці йде формування світоглядної позиції індивіда, політичної свідомості і політичної культури в цілому. Будучи носієм духовного потенціалу суспільства, молодь можна назвати основним «соціальним ресурсом демократичних перетворень країни» [2, с. 110]. У зв'язку з цим дану демографічну групу варто розглядати як найбільш перспективний суб'єкт і об'єкт політики, який багато в чому визначає майбутнє держави.

Аналізуючи дані різних досліджень можемо відмітити, що нині молодь цікавиться політикою в рамках таких компонентів як то політичні інститути, політична культура (в тому числі політичні цінності, ідеологія і т.д.), політична соціалізація, політична участь і т.д., однак лише у невеликій частині молодих людей політичні практики інституалізуються в безпосередню участь в діяльності політичних інститутів. Це пов'язано з низькою якістю роботи інститутів політичної соціалізації. Наприклад, за даними дослідження «Молодь України», на замовлення Міністерства молоді та спорту за підтримки ООН, лише 2% молодих людей є членами громадських організацій, 62% української молоді не брали участі в діяльності жодної організації громадянського суспільства впродовж 12 місяців.

Дана проблематика розкрита і в працях багатьох вчених, де сказано про те, що молодь України негативно налаштована по відношенню до деяких владних структур, а також негативно сприймає розвиток політичної ситуації в країні і не бачить для себе можливості вплинути на політичний процес, що породжує собою конформізм і нонконформізм. Конформізм це соціально-психологічна орієнтація особистості, яка проявляється в нездатності самостійно продумати вибір своїх життєвих і соціальних цінностей і позицій, а лише в пасивному пристосованні до існуючого ладу.

Конформістом називають того хто без критичного розбору приєднується до суджень, що панують у певних колах. Аналізуючи нинішній стан в Україні, частина тієї молоді, яка усвідомлює існуючі проблеми в країні і бажає запропонувати шляхи виходу зі сформованого положення, дуже мала. Навіть такий простий спосіб впливу на політичний розвиток, як вибори, використовує вкрай мале число молодих людей. Статистика невблаганно свідчить про різке падіння числа саме молодих виборців, що говорить і про відповідне відношення до політики взагалі.

Ряд інших дослідників навпаки вказують на позитивні зміни, пов'язані зі збільшенням політичної активності молоді, з дедалі активнішим проникненням молоді в політичні інститути. Так, звертають увагу на такі позитивні моменти в модернізації України, як омолодження владних структур, проникнення молоді в соціативні групи підприємців, менеджерів, формування нових зразків політичної культури, створення власних молодіжних організацій, висування політичних лідерів.

На думку О.М. Карпенко сучасній Україні зростає вплив політичних партій на молодіжний ресурс, особливого значення набуває феномен лідерства молодіжного руху, а також прикладні аспекти залучення молодих громадян до виборів [1, с. 215].

Зважаючи на відсутність єдності в наукових колах, щодо рівня розвитку та становлення політичної свідомості та культури молоді України, складного і суперечливого шляху трансформаційних процесів, які зачепили всі інститути влади, вважаємо, що державі необхідно приділяти підвищену увагу питанням молодіжної політики як на загальнодержавному рівні, так і на локальному. Метою молодіжної політики має стати забезпечення гармонійного соціально-політичного розвитку молодого покоління шляхом реалізації його інтересів та інноваційного потенціалу з метою формування демократичного типу особистості представника молодого покоління.

Висновки. Отже, проблеми, властиві українському суспільству, формують специфічні довготривалі стратегічні життєві установки і ціннісні орієнтації, і в першу чергу це впливає на молодь. Молодь - динамічна, енергійна і критично мисляча частина суспільства, яка володіє величезним соціальним і творчим потенціалом. Виходячи з цього, створення сприятливих економічних та соціальних умов для особи стісного зростання молодих людей, формування їх творчої активності, здібностей, навичок повинно бути основою державної молодіжної політики, центром уваги всіх соціальних інститутів суспільства.

Список використаної літератури

1. Каретна О.О. Політична активність молоді як чинник становлення незалежності. *Актуальні проблеми політики*. 2013. Вип. 48. С. 208-217.
2. Кудрич В. Політична культура як чинник демократичних перетворень. *Актуальні проблеми суспільно-політичних наук: збірник матеріалів наукової конференції / Упор. Яременко О.І., Лапшин С.А. Вінниця, 2018. С. 108-112.*